Boklördag. Barn & Ung

Ungdomsbok.

Dystopi med psykologisk skärpa

Ursula Poznanski
"Sveket"
Övers: Sofia Lindelöf
Opal

Ursula Poznanski Foto: Opal

En långvarig vinter håller människorna i Europa i sitt grepp. En del är organiserade i högteknologiska, elitistiska samhällen i stora skyddande sfärer. Utanför i kylan lever de övriga spillrorna, de primitiva och blodtörstiga klanerna. Sfärfolket matas ständigt med historier om klanernas brutalitet och lär sig frukta och hata sin fiende från barnsben. Men frågan är vem som egentligen har anledning att frukta vem.

Efter sina två första romaner, ”Erebos” och ”Saeculum”, är nu Ursula Poznanski tillbaka, och denna gång med en mer kylslagen postapokalyptisk historia. Ännu en dystopi kan man tycka, har vi inte tillräckligt många redan? Helt klart. Men Poznanski är ingen dussinförfattare, så det blir intressant att se vart hon tar denna planerade trilogi, som nu inleds med ”Sveket”.

Eleria är 18 år, rankad som nummer 7 på den elitakademi hon går på. Hon är precis som de flesta andra elever framavlad i provrör i syfte att skapa högpresterande vetenskapsmän och ledare för sfärerna.

En dag får Eleria av misstag höra att hon och fem andra ungdomar vid akademin anklagas för förräderi. De ska ingå i en konspiration mot sfärförbundet och det enda straffet för det är döden. När samma sex elever strax därefter väljs ut av rektorn att resa till en annan sfär för att träffa Presidenten, vet Eleria att deras tid är utmätt. De måste fly, men vart? I sfärerna är de dömda och i vildmarken? Hur länge ska de överleva där?

När tillfället ändå ges, väljer de den osäkra vildmarken i stället för den säkra döden, ett beslut som kommer leda dem till lidande och död, till möte med klanerna och till ingången till den mystiska Staden under staden. Men också till insikten om att världen som den har beskrivits för dem inte nödvändigtvis är den rätta.

Även om "Sveket" egentligen mer påminner om klassiska dystopier av Aldous Huxley, Karin Boye och George Orwell är boken en ren julklapp för alla fans av ”Hungerspelen” och ”GONE”. Poznanski är en briljant författare och trots att tempot är långsammare än i tidigare romaner känns hennes stil igen, psykologisk skärpa blandat med en skitig kompromisslös realism som inte väjer för det hemska. Så bra!

Steven Ekholm
barnung@dn.se

Kapitelbok.

Elin Lindells bilder är lika anspråkslöst lättillgängliga som texten.

Jördis och Harry har en plan.
Ett himla familjeliv på jullovet

Elin Lindell
"Efterlysta: Harry Hansson och jag"
Alfabeta. 6-9 år

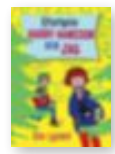

Det händer mig gång på gång: jag försöker berätta om en bra bok för någon och återberättar handlingen. Och så låter det bara jättetråkigt, banalt och förutsägbart.

Intrigen i en bok är nästan alltid sekundär, det viktiga är hur författaren använder den. Det handlar om känsla för tajmning och tempo, om att få alla delar att samverka som i en bra film eller pjäs, eller i ett bra musikstycke. Det är då man njuter, det är då det blir en upplevelse.

Böckerna om Jördis (tidigare i år kom ”Borttappat: katt, kompis, kalsong” och nu har ”Efterlysta: Harry Hansson och jag kommit”) är inte sådana att jag kan berätta om handlingen och tro att den förmedlar böckernas storhet.

Detta är snärtiga, snälla och roliga böcker för den som har knäckt läskoden och kommit en liten bit till. Eller för högläsning. Det handlar om Hjördis, som inleder första boken med att göra sig av med sitt namns tråkiga H till kompisen Judit, som blir Judith.

I den boken var det kompisproblem som stod i centrum, nu är det lämpligt nog jullov. Judith åker till Kina (men konstigt nog är det bara Jördis som tycker att det är långt bort), Hermione åker med sin mamma till Göteborg och kvar är Jördis och Harry.

Harry och Jördis har en plan. Harrys familjeliv behöver ordnas till, han tycker att pappa är rätt jobbig med sitt nya förhållande. Dessutom har Jördis lillebror Hjalmar börjat räkna ut vem tomten är, så illusionen behöver förnyas på något sätt.

Det blir naturligtvis en halsbrytande berättelse med en rad komplikationer, och mitt i alltsammans grälar Jördis föräldrar så att hon börjar misstänka att det är skilsmässa på gång.

Det låter ju inte alls roligt, utan både besvärligt och sorgligt. Men Jördis är pigg och trivs fint med Harry, faktiskt väldigt fint. Och familjeproblemen verkar överkomliga, åtminstone för Jördis del.

Först efteråt, när jag summerar handlingen, ser jag att Elin Lindell har lyckats knöka in en hel del samtidsproblem. Barnen träffar fullisar på stan, det finns en antydan om sociala problem hemma hos Harry som får ordna sin middag själv, och hemma hos Jördis svär mamma som en borstbindare.

Men det är inte det minsta dystert. Tvärtom plockar Elin Lindell upp Gunnel Lindes fallna mantel (eller Jacqueline Wilsons, fast hon har ju kvar sin) och berättar sakligt och roligt om allt som livet kan innehålla, även när det huvudsakligen är bra.

Tidigare har journalisten och illustratören Elin Lindell bildsatt andra författares böcker, och ritat mycket i Kamratposten. Hon illustrerar även böckerna om Jördis i samma anspråkslöst lättillgängliga stil som texten.

För att travestera boktitlarna, så är Elin Lindell: Lätt, smart och rolig. Man kan lägga till det hon inte är: ytlig, platt och tråkig. Det är högt betyg i en genre som vimlar av vardagsskildringar, men sällan lyfter.

Lotta Olsson
lotta.olsson@dn.se

Proffs på Peugeot
PEUGEOT SÄTRA Tel: 08-556 346 50 www.peugeotsatra.se
FRIEBERGS PEUGEOT NACKA Tel: 556 797 00 www.friebergsbil.se
PEUGEOT

JULSIGNERING
SÖNDAG 14 DEC KL 14–16 PÅ SÖDERBOKHANDELN
Nina Hemmingsson
Jesper Waldersten
Charlie Christensen
Jan Stenmark
KÖP DEN PERFEKTA JULKLAPPEN OCH FÅ DEN SIGNERAD!
Söderbokhandeln, Götgatan 37 i Stockholm www.kartago.se

SIMPLY CLEVER ŠKODA
SIGN&DRIVE 1.695 kr
0 kr kontant inkl. service & vinterhjul
ŠKODA Fabia TSI 86 hk
Ord. Sign&Drive ~~1.995 kr/mån~~
ŠKODA Stockholm
www.skodastockholm.se
Bränsleförb. bl kör. från 5,2 l/100 km CO2 från 119g/km. Sign&Drive gäller 36 mån/4500 mil

FLYGARES SKINN
PÄLSMOCKA I VINTER
Passa på att handla härligt varma plagg från PG-Elfström i Malung! Den enda skinnfabriken som syr allt i Sverige. Även måttbeställningar.
Flygares Skinn
Lokal: Galleri Rääf
Hornsgat. 32, Stockholm
12-21 December
Mån-Fre 11-18, Lör-Sön 11-16 • www.flygaresskinn.se